

Bezpečnost personálu ve zdravotnictví pohledem Aesculap Akademie

RNDr. Martin Kalina, Ph.D, MBA

Bc. Tomáš Kovrzek

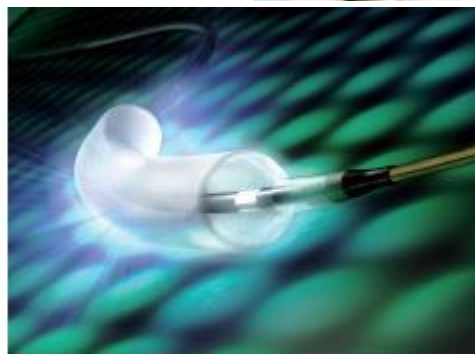
Praha, 29. listopadu 2016

175
YEARS

B | BRAUN
SHARING EXPERTISE

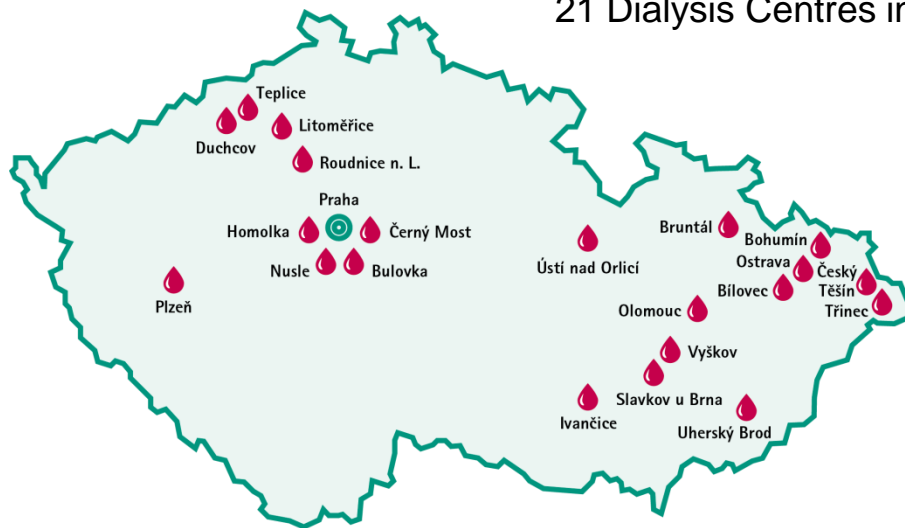
**Německý koncern - výrobce a dodavatel
zdravotnických prostředků a technologií**

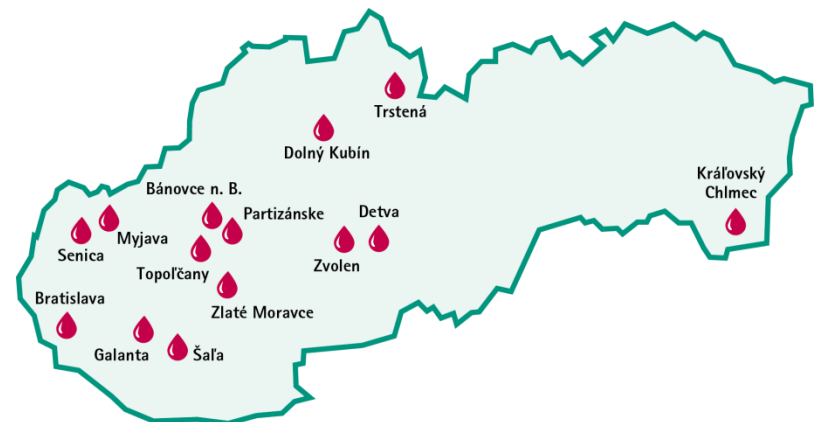
Dialyzační střediska B. Braun Avitum

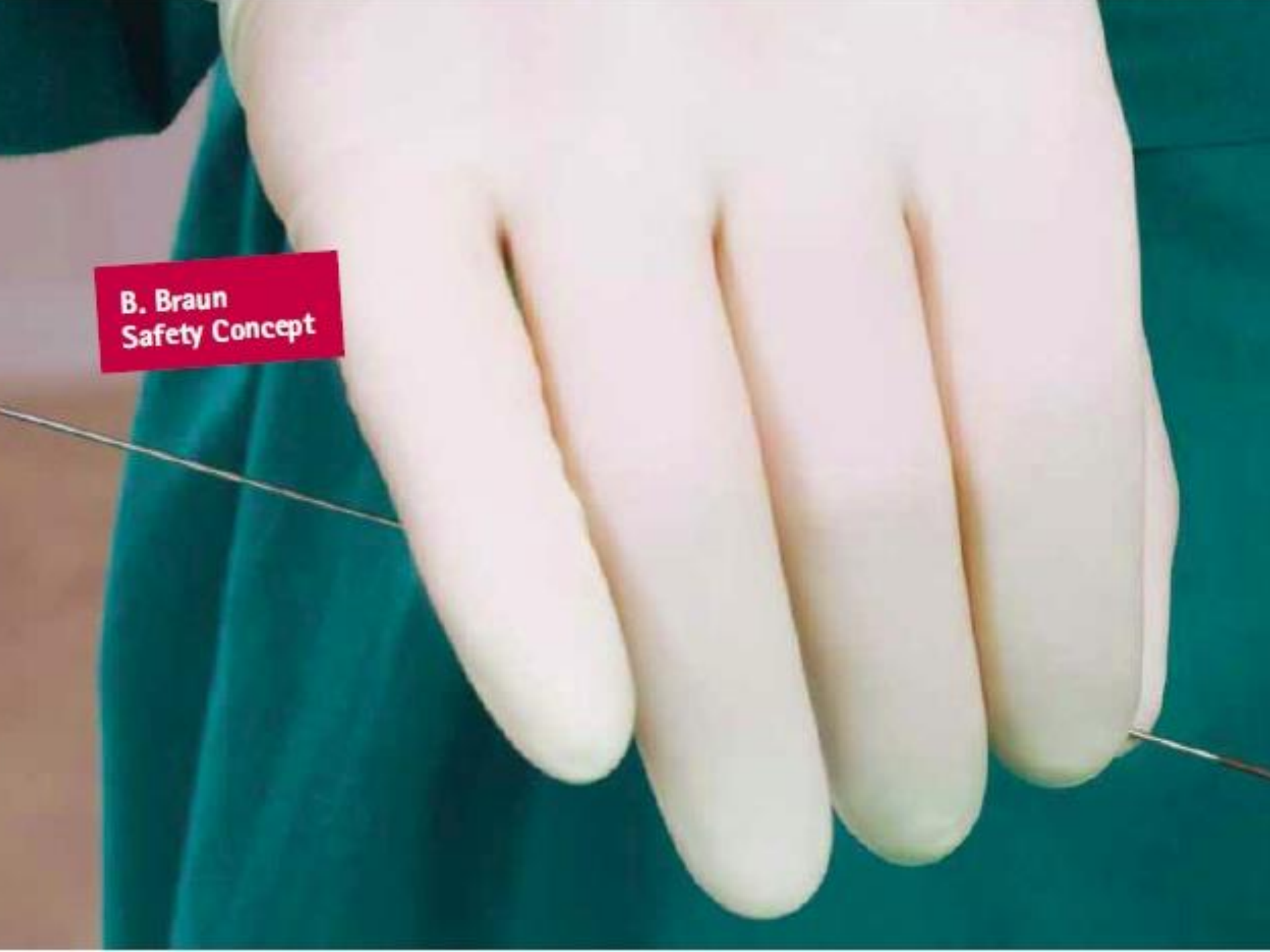
21 Dialysis Centres in CZ

14 Dialysis Centres in SK

**B. Braun
Safety Concept**

Nebezpečí kontaminace
biologickým materiálem
a rozvoj infekčního
onemocnění.

B. Braun vyvíjí výrobky
splňující nejprísnější
bezpečnostní podmínky

**Bezpečnostní
zdravotnické prostředky**

Základní podmínkou je zavedení používání bezpečnostních prvků do standardů ošetrovateľské péče a jejich důsledné dodržování na všech zdravotníckych pracovíšťích.

CERTIFIKÁT BEZPEČNOSTI A KVALITY

Spoločnosť B. Braun Medical s.r.o.
udeluje

cestný certifikát bezpečnosti a kvality

Fakultnej nemocnici s poliklinikou F. D. Roosevelta
Banská Bystrica

za aktívny prístup k ochrane pacientov a zdravotníkov používaním
zdravotníckych prostriedkov s aktívnymi bezpečnostnými prvkami.

B. Braun Medical s.r.o.
zdravotníckych prostriedkov s aktívnymi bezpečnostnými prvkami
B. Braun Medical s.r.o.

Fakultnej nemocnici s poliklinikou F. D. Roosevelta
Banská Bystrica

AESCULAP
AKADEMIE®

SHAR
EX

SHAR
EX

SHAR
EX

SHAR
EX

B. Braun Dialog Praha – Tréninkové Centrum Aesculap Academie

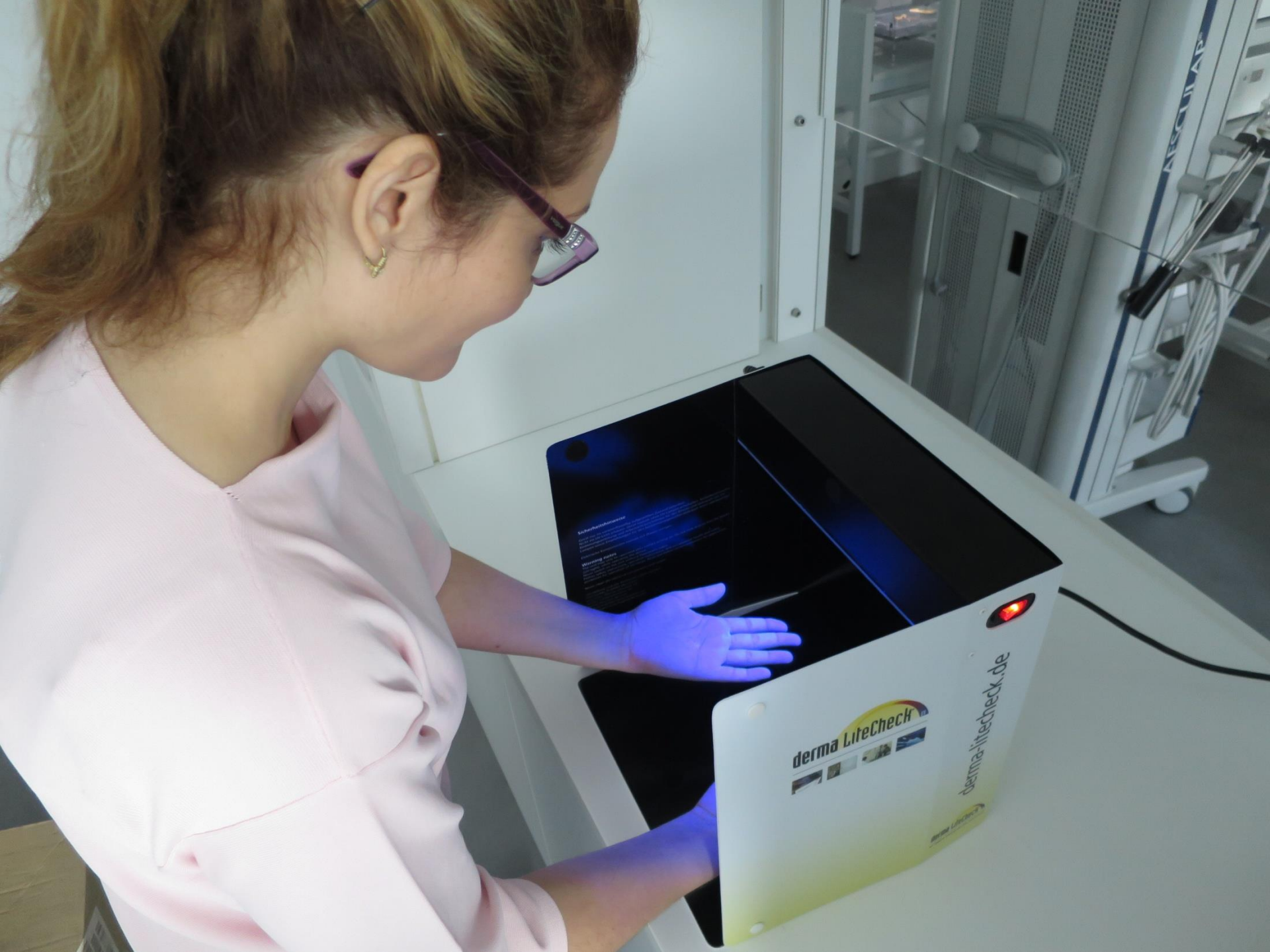
Aesculap Akademie aktivně podporuje Safety Concept

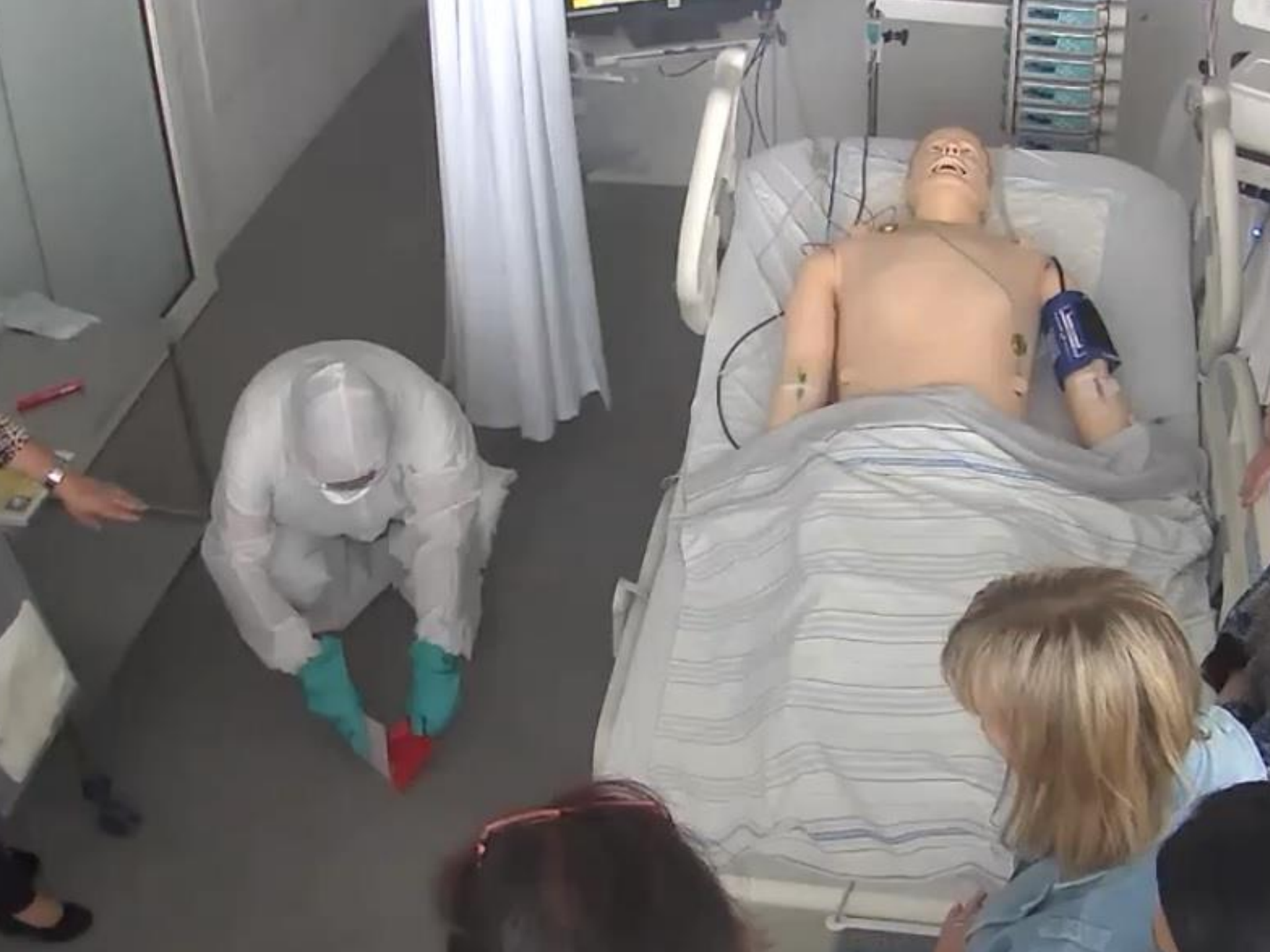

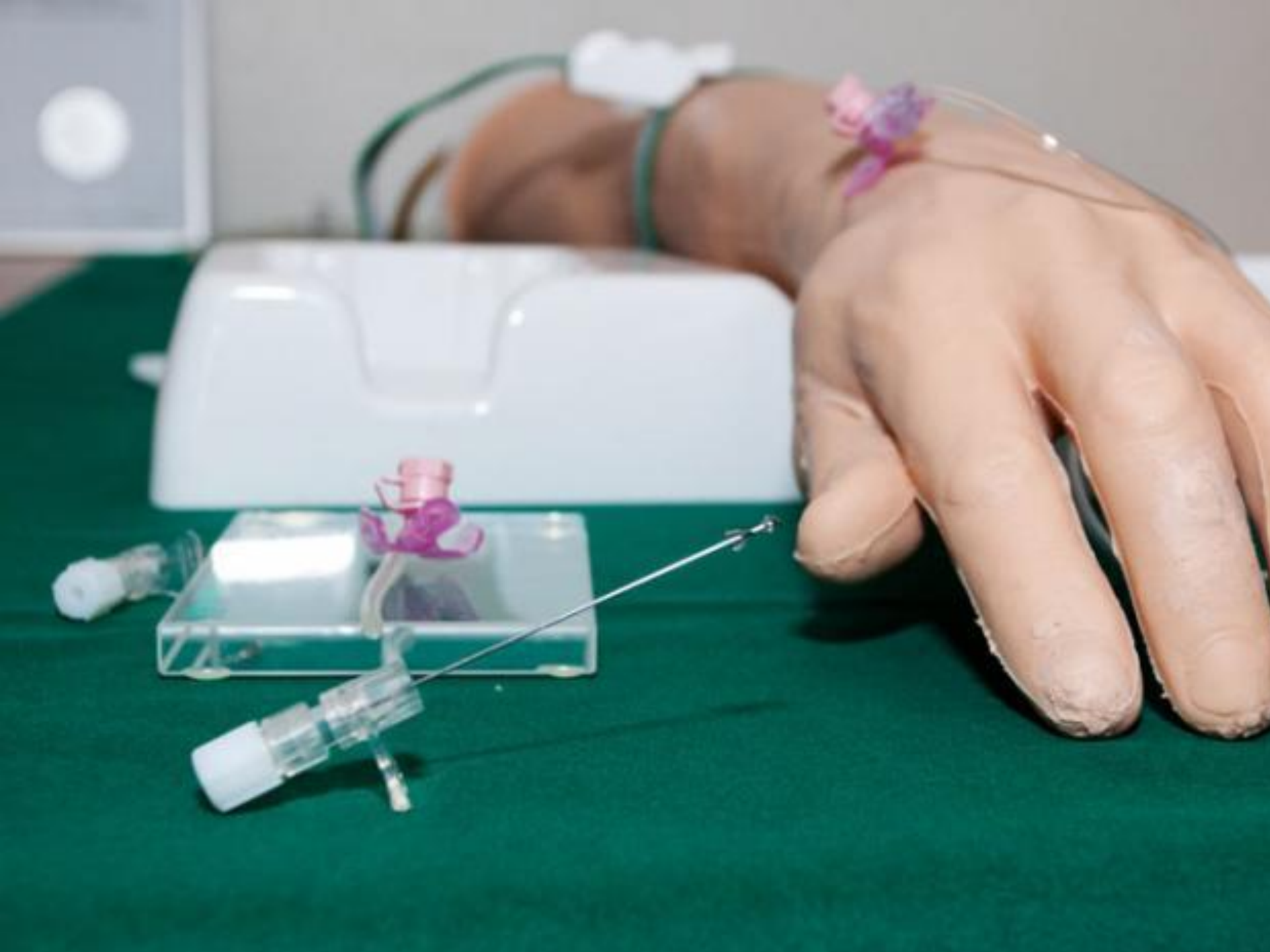
derma LiteCheck

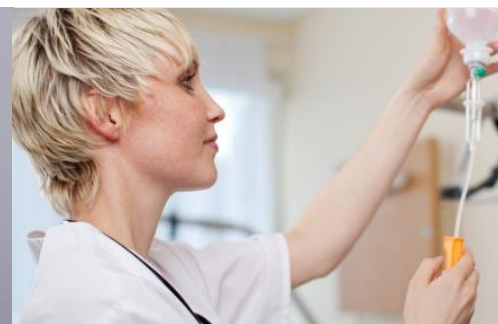
derma-litecheck.de

Bezpečnost personálu

pracovní skupina Aesculap Akademie

Tomáš Kovrzek

Praha, 29.listopadu 2016

Pracovní skupina Bezpečnost personálu

Založena Aesculap Akademií v létě roku 2009 ve spolupráci s Českou asociací sester.

Skládá se z devíti členů, zástupců různých oborů ve zdravotnictví.

Cílem je poukázat na rizikové situace ve zdravotnictví a pomoci v řešení problémů týkajících se bezpečnosti personálu.

VÍTE, CO DĚLAT PŘI
*poranění ostrým
předmětem?*

Je třeba okamžitě jednat.
Budte připraveni a seznamte
se se zásadami první pomoci.

Jak postupovat?

Praktická řešení pro
každý den

Nejčastější témata

Aesculap Akademie, Agresivní
pacient, Bodná poranění,
Dezinfekce, H1N1,

Co je Bezpečnost personálu

Zdravotničtí pracovníci jsou při výkonu své profese vystaveni celé řadě rizik. Stránky Pracovní skupiny Bezpečnost personálu se soustřeďují nejen na prevenci poranění ostrými předměty a nákazy kontaminovaným biologickým materiálem, ale i na další okruhy, v nichž lze zamezit zdravotním následkům výkonu zdravotnického povolání. Příprava doporučených postupů je hlavní náplní Pracovní skupiny Bezpečnost personálu a uplatněním Směrnice Rady Evropské unie 2010/32/EU v praxi.

Pracovní skupina Bezpečnost personálu

Analýza a vyhledávání rizik práce ve zdravotnictví

Tvorba doporučení v prevenci rizik:

- poranění ostrými předměty
- profesionální nákazy
- násilí ve zdravotnictví

Příprava podkladů pro standardní ošetrovatelské postupy.

Edukace

BEZPEČNOST PERSONÁLU VE ZDRAVOTNICKÉM ZAŘÍZENÍ

Souhrn: Zajistit bezpečí personálu ve zdravotnických zařízeních je jedním z významných úkolů nejen samotných pracovníků, ale i řídicích složek. Nálehavost tohoto tématu vedla k založení pracovní skupiny Aesculap Akademie, která byla zřízena za podpory České asociace sester. Jejím úkolem je především mapovat situaci v našem zdravotnictví, definovat potřeby dnešní praxe a také přispět ke standardizaci pracovních postupů a podmínek, včetně jejich rozšiřování do povědomí zdravotnických pracovníků. Výzkum na toto téma byl proveden formou ankety mezi zdravotnickým personálem v českých nemocnicích.

Klíčová slova: bezpečnost personálu – pracovní postupy – standardy – stres – infúzní linka – infekce – bodná poranění – mimořádná událost pracovní úraz – nemoci z povolání.

(Safety of the health care staff)

Summary
ves but
mie, wh
tuation
on of we
topic wa
Key wor
accident

Cíle še

Jedním z prvních úkolů bylo zrealizovat šetření zjišťující aktuální data. Cílem šetření bylo ověřit si tři základní hypotézy, a to:

- U velkého počtu sester došlo k poranění ostrými předměty během pracovní činnosti.
- Pracovní úrazy se nedostatečně zaznamenávají.
- Problematiku bezpečnosti personálu je třeba rozšířit i prostřednictvím dodržování pracovních standardů.

Metodika

Dotazník obsahoval 28 otázek, 24 bylo uzavřených, 4 otázky byly otevřené. Z celkového počtu 1 399 oslovených respondentů se ankety zúčastnilo 1 055 respondentů. Data byla shromažďována od října 2009 do února 2010. Návratnost ankety představovala více než 75 %. Na otázky odpovídali zdravotníci.

Mgr. Veronika Zachová
I. chirurgická klinika VFN, Praha

pro in-
dosud:
97: SZŠ
, Praha,
. LF UK,
omých
slizační
m ARIP

83 % zdravotníků se poranilo
ostrým předmětem při výkonu
své profese (2010)

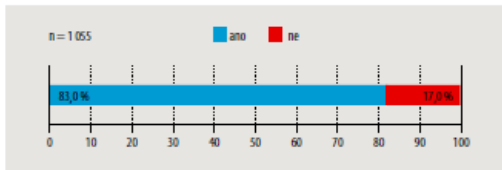
Mgr. Dagmar Škochová
I. chirurgická klinika VFN, Praha

1977–1981: SZŠ Příbram, všeobecná sestra; **1983–1985:** IDWZP Brno, PSS, péče o dospělé nemocné; **2005–2008:** VŠZ Praha, bakalářské studium, ošetrovatelství; **2008–2010:** VŠ zdrav. a soc. práce, Bratislava, magisterské studium, ošetrovatelství

tů za těchto okolností: 67,3 % respondentů se poranilo při přípravných pracích či před použitím ostrých pomůcek, 42,5 % respondentů se poranilo po použití ostrých předmětů a 46,3 % respondentů pak během likvidace pomůcek či odkládání do odpadní nádoby (viz graf 2).

Nejrizikovější předmět představuje injekční jehla, kterou se poranilo

Graf 1. Poranil/a jste se při výkonu svého povolání ostrým předmětem?

Bezpečnost práce NLZP při manipulaci s ostrými předměty

Ochrana zdraví zdravotnických pracovníků je vzhledem k frekvenci výskytu bodných poranění zaměřena především na bezpečnost při rizikových výkonech a při manipulaci s ostrými předměty. V roce 2012 byla v rámci anketního šetření získána data mapující incidenci bodných poranění a jejich souvislosti. Bodná poranění potvrzují 2/3 dotazovaných respondentů nelékařských profesí, a to z celkového počtu 1898 respondentů.

reakci na zkušenosti s ochranou zdra- stoující trend nejen z hlediska informa-

la statisticky zpracována. K porovnání mezi lety 2010 a 2012 jsou použity položky, které zůstaly nezměněné vzhledem k tématu, ale i oslovené skupině respondentů (tj. zdravotníci nelékařští – ští pracovníci z fakultních nemocnic).

Výsledky šetření

Poranění ostrými předměty: Výskyt bodných poranění, nejčastějšího pracovního incidentu, se zjistil u 68,1 % (n = 1020) respondentů pracujících ve fakultních nemocnicích a u 58,7 %

**37,4 % zdravotníků se poranilo
během likvidace použitých zdr.
prostředků (2012)**

poranění a nemocnosti nelekářských zdravotnických pracovníků s ohledem na profesionální náklady. Druhá skupina otázek byla zaměřena na znalosti a udržování postupů pro správnou bezpečnou a zodpovědnou infuzní linku.

Pracovní skupina Aesculap Akademie Bezpečnost personálu má 9 členů, kteří vykonávají

H3 – předpokládali jsme prohloubení informovanosti nelékařských pracovníků v oblasti bezpečnosti práce.

tuje). (www.bezpecnostpersonalu.cz)

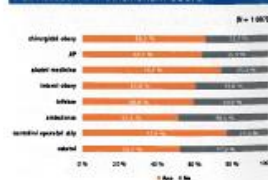
Metodika Celkový počet oslovených respondentů byl 2600, z nichž se ankety zúčastnilo 1898. Na získání dat z ankety se podílelo 5 fakultních a 7 oblastních

Graf 1: Porovnání ostrým předmiotům v závislosti na mediálním oboru

Mediální obor	Podíl (%)
diverzní obor	13
sportovní obor	15
obor zdravotnictví	73

N = 1081

Graf 1: Poranění ostrým předmětem v závislosti na lékařském oboru

Graf 2: Příčina poranění

Variable	2010		2011	
	2010	%	2011	%
logoped price	83.1%	10.0%	80.1%	18.8%
Adults gross utility index	31.2%	78.6%	26.0%	77.1%
Per-child benefit	10.0%	89.2%	17.0%	89.2%
Chimped gross utility index	12.1%	86.0%	13.6%	88.8%

rurgických výkonech a také zdravotní záchraně.

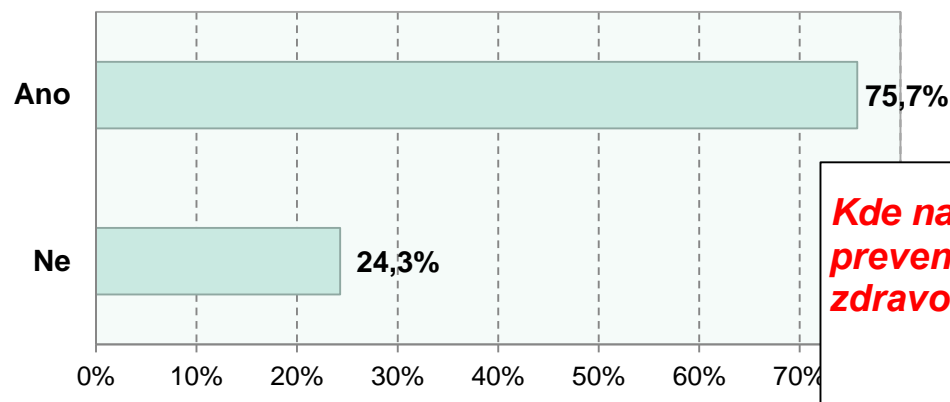
Počet bodných poranění udává nejčastěji (17,8–23,6 %), a to 1–3krát. Zajímali jsme se také o souvislosti při bodném poranění. Před použitím ostřího předmětu (aplikací) se poranilo 60,4 %, při aplikaci 16,7 %, po použití ostřího předmětu 49,3 % a během likvidace a odkládání použitých pomůcek 56,3 % oslovených zdravotníků.

Nejrizikovějším předmětem je i nadále injekční jehla, kterou se respondenti poranili v 85,7 % případů. O jehlu určenou k odběru krve se zranilo více než 25 % dotazovaných. Mezi další ostře předměty jsou z hlediska četnosti výskytu poranění udávány skleněné ampule a jiné skleněné předměty (27,8 % respondentů), (graf 2)

Vliv stresu na rizika badných poranění: Předpoklad, že bodná zranění jsou zavínena vlastní vinou respondentů, byl potvrzen v 91,9 % odpovědí. Vinnu spolupracovníka udalo 13 % dotazovaných a 13,2 % uvedlo, že se poranili zavínáním pacienta. Stres, zejména časovou tíseň, uvedla polovina respondentů (graf 3). Nejvýšší míru souvislosti s pracovním stresem udávají dotazovaní z infekčního oddělení, tj. 66,7 %. U ostatních dotazovaných je stres uváděn v menší míře. Souvislost mezi stresem a del-

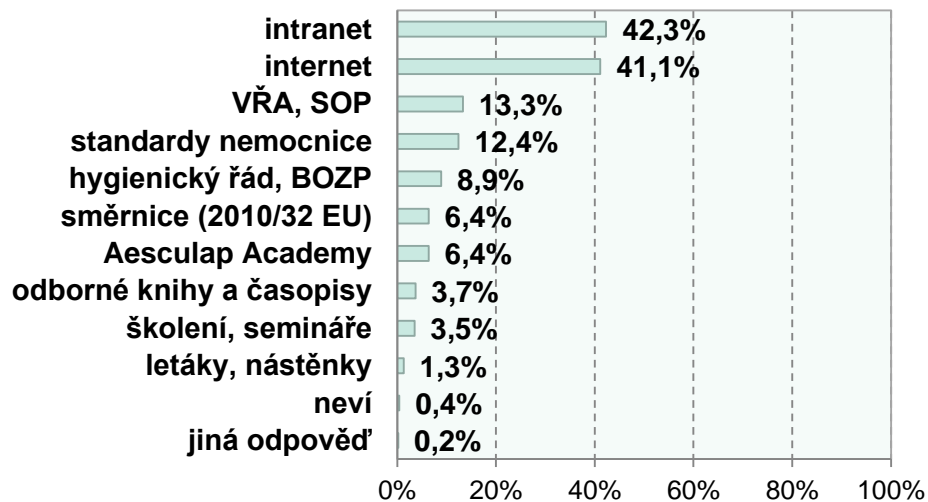
Pracovní skupina Bezpečnost personálu

**Vím kde nalézt informace o možnostech
prevence poranění ostrými předměty
(N = 1 734)**

Prevence poranění ostrými
předměty, škola versus praxe
(2016)

**Kde naleznu informace o možnostech
prevence poranění ostrými předměty ve
zdravotnictví (N = 1 313)**

Útoků přibývá. Lékaři chtějí větší ochranu

DENIS DRAHOŠ

Osmapadesátiletá žena ze Zlínka vyhrožovala sebevraždou. Po příjezdu záchranné služby ovšem napadla přivolané záchranáře i zasahující policistku nožem. Podobné případy nejsou žádnou výjimkou. Z výzkumu Aesculap Akademie vyplývá, že vyhrožování i násilí ze strany pacientů (či dokonce jejich doprovodu) zažilo dokonce devadesát procent zdravotníků. S výhrůžkami a nadávkami se jen za jediný rok setkalo 78 procent z nich. Terčem fyzického násilí se stala čtvrtina dotazovaných.

„Sloužila jsem klasickou denní směnu na urgentním příjmu. Kolem desáté dopoledne přišel vjezdem pro sanitky muž, který, hned jak mě uviděl, vytáhl pistoli, zamířil mi na hrudník a beze slova mě zatlačil do kouta. Ale naštěstí byl v tu chvíli v hale voják z povolání, který se do incidentu vložil. Pomohl mi k útěku,“ vyličila chvíle hrůzy Jana, zdravotní sestra z urgentního příjmu jedné z pražských nemocnic.

POUZE V ORDINACI

„Máme pocit, že míra agrese ve společnosti se zvyšuje a že i agrese vůči zdravotníkům roste. Podařilo se nám zavést vyšší trestní sazbu za útoky na zdravotníky při výkonu povolání. Jde o něco podobného, jako mají veřejní činitelé,“ řekl prezident České lékařské komory (ČLK) Milan Kubek. Lékaři by byli rádi, kdyby se jejich větší ochrana prosadila i mimo nemocnice a ordinace. „Pacient může být nespokojen, jak lékař posoudil jeho nemoc, ale pokud mu nenamlátí přímo v ordinaci a počká si někde za rohem, tak tam už vyšší sazba není,“ vysvětlil nedostatečnou úpravu zákona Kubek.

Zákon platí už od roku 2010. Bohužel ošetřuje pouze případy, když se pacient dopustí vraždy, ublížení na zdraví nebo vyhrožování lékaři ve službě. Tyto činy jsou posuzovány jako atak na úřední osobu. „Prostý útok, který nezanechává následky (jako jsou například rána pěstí, facka či kopanec), je brán za pouhý přestupek. Proto považujeme právní úpravu za nedostatečnou. Kdyby totéž udělal agresor proti úřední osobě, může dostat až čtyři roky odnětí svobody,“ potvrdil Deniku nedostatky v legislativě ředitel právního oddělení lékařské komory Jan Mach. Nejčastěji totiž podle něj v tomto případě není vražedný pokus, ale napadení bez ublížení na zdraví.

Případy, kdy pacient posékal psychiatra mačetou, nebo dokonce zavraždil ortopedu, byly důsledkem msty. Žádný z těchto činů se ale nestal během vyšetření v ordinaci, pachatel si oběť vždy vyhledal doma. Pokud by útočník tímto způsobem napadl soudce, byl by incident posuzován jako napadení poškozeného kvůli jeho práci. Zákon ovšem nepamatuje na útok na lékaře z důvodu výkonu povolání.

Zdravotníci, kteří zažili fyzické násilí, se téměř v polovině případů bránili slovně a nabádali útočníka, aby své agrese zanechal. Třetina z nich se snažila bránit i fyzicky a každý pátý se pokusil v krizové situaci o útěk. Akademie proto pořádá pro lékaře a zdravotnický personál kurzy, v nichž se lektoři soustředí především na vystupování vůči pacientům. „Z mého šetření jasně vyplývá, že za řadu konfliktních situací si mohou zdravotníci sami svým neprofesionálním chováním,“ říká jeden ze školitelů a autor studie Jaroslav Pekara.

Hlášení fyzického násilí

Pohled zdravotníků. Proč jsme napadáni a co bychom měli zlepšit (%)

Kdo je úřední osoba

- soudce
- státní zástupce
- prezident republiky, poslanec, senátor, člen vlády a ten, kdo zastává funkci v jiném orgánu veřejné moci
- člen zastupitelstva a odpovědný úředník orgánu veřejné moci (např. za jistých okolností i vykonavatel soudní exekuce)
- příslušník ozbrojených sil, bezpečnostního sboru a strážník obecní policie
- soudní exekutor (v exekučním řízení)
- notář (v dědictvém řízení)
- finanční arbitř a jeho zástupce
- ten, kdo byl ustanoven lesní stráží, stráží přírody, mysliveckou stráží nebo rybářskou stráží

ZDROJ: AESCULAP AKADEMIE. FOTO: SHUTTERSTOCK

Pracovní skupina Aesculap Akademie
Bezpečnost personálu

ZÁKLADNÍ PRAVIDLA při poranění zdravotnického personálu

CO SE STALO?

**PORANĚNÍ
OSTRÝM
PŘEDMĚTEM**

**KONTAMINACE
OČÍ, ÚST, KŮŽE
NEBO SLIZNIC
BIOLOGICKÝM
MATERIÁLEM**

CO DĚLAT?

1

**OKAMŽITÉ POSKYTNUTÍ
PRVNÍ POMOCI**

Ránu nechte krátkodobě
krváčet.

Zastavte krvácení.

Ránu důkladně vymyjte
vodou, mýdlem
a dezinfekčními
prostředky.

Zasažené místo pořádně
vymyjte vodou.

2

**VŽDY NAHLAŠTE
PORANĚNÍ PŘÍMÉMU
NADŘÍŽENÉMU
A PŘEVEĎTE ZÁPIS***

**Důležité údaje pro
vyhodnocení události!**

Kde, čím a při jaké
činnosti bylo poranění
(kontaminace) způsobeno.

Případně údaje o osobě,
která může být zdrojem
infekce.

**A to i v případě poranění
nepoužitým zdravotnickým
prostředkem nebo
pokud byl použit osobní
ochranný pracovní
prostředek (OOPP).*

3

**NAVŠTIVTE ZÁVODNÍHO
NEBO OŠETŘUJÍCÍHO
LÉKAŘE**

Provedení odběru krve
poraněného.

Zajištění krve a osoby,
jejímž biologickým
materiálem došlo ke
kontaminaci.

4

**NÁSLEDNÁ OPATŘENÍ
PODLE VÝSLEDKU
LABORATORNÍCH
VÝŠETŘENÍ**

Při **negativním** výsledku
vyšetření ukončení
sledování zdravotního
stavu.

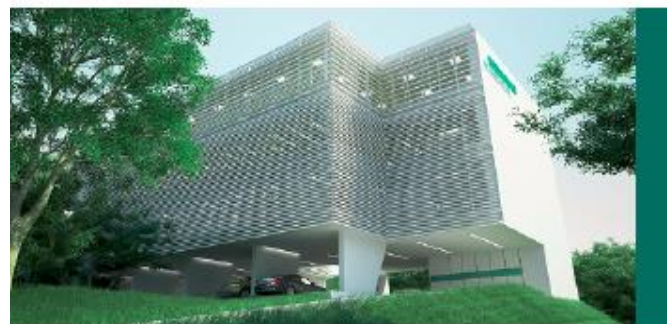
Při **pozitivním** výsledku
lékařský dohled
po předpokládanou
inkubační dobu.

Prevence poranění ostrými předměty, aneb když teče krev zdravotníka

Pořádá Aesculap Akademie, pracovní skupina
Bezpečnost personálu

B. Braun Dialog | Praha 8
20. listopadu 2015

Praktické řešení násilných situací ve zdravotnictví – simulační workshop

Pořádá Aesculap Akademie
ve spolupráci s Českou asociací sester

B. Braun Dialog | Praha 8
12. prosince 2016

Pracovní skupina Aesculap Akademie

Bezpečnost personálu

www.bezpecnostpersonalu.cz

Průzkum bezpečnosti personálu ve zdravotnictví

Nové otázky do průzkumu HCI:

- Jaké riziko z pohledu bezpečnosti personálu nemocnice považujete za největší? (možnost více odpovědí)
- Co konkrétně doporučujete udělat pro zvýšení bezpečnosti personálu na Vašem oddělení? (možnost více odpovědí)
- Jak hodnotíte úroveň bezpečnosti personálu při výkonu práce na Vašem oddělení? Hodnocení 1 – 5

Děkujeme za pozornost!

**AESCULAP
AKADEMIE**